

V. évfolyam, 90. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

== UJVIDÉK, 1909. ==
november 11. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Kereskedő és iparos-gimnázium Ujvidéken!

Molnár Viktor államtitkár kezdeményezésére és pártfogása mellett, már a múlt évben országsszerte mozgalom indult meg a fiatal kereskedő, iparos- és munkás-generáció értelmi színvonalának emelésére. E mozgalomnak szociális fontosságát mindenki felismerheti, ha arra gondol, hogy itt a nagy tömegek tanításáról, a szellemileg elhanyagolt egyének kiműveléséről van szó. Mert hisz nyilvánvaló, hogy bármely ország gazdasága, lakóinak anyagi jóléte, első sorban is az ország iparának és kereskedelmének fellendülésétől függ. Ennek elérése pedig csakis akkor remélhető, ha az e téren működők belátják, hogy az élet nehéz küzdelmeiben csak azok boldogulnak, értékeset termelni csak azok tudnak, kik a tudás fegyverét is igénybe veszik s magukat kiművelni törekcszenek.

A szélesebb látókörű, képzett kereskedő és iparos mindenütt felismeri és fel is használja a nagy versenyben kínálkozó előnyöket. A vagyonosodás terén hazánk is főleg ezért: iparosaink, kereskedőink s munkásaink tulnyomó részének elmaradottsága miatt van annyira hátra a népek versenyében. Igaz, hogy Ujvidék kereskedői és iparosai között nem egy széles, mondhatnám európai látókörrel bíró egyén van. De ez csak sporadikus jelenség s bizonyára a tanult főnökök százszorosán érzik alkalmazottaik elmaradottságát s éppen ő rájuk vár a feladat, hogy ezen gimnázium elnökeiként a bajon segítsenek. Ujvidéknek mint par excellence kereskedő és iparos városnak ezen állapotokon, a többi nagy városok mintájára már régen kellett volna segitenie.

Sietve kell hát tömörülnünk s az országos mozgalomhoz csatlakozva, még e hó folyamán létrehozunk a kereskedő és iparos gimnáziumot.

Ezen intézmény célja: mindazon kereskedősegeknek, iparosoknak, munkásoknak, szolgáltnak stb., kik magukat továbbképezni óhajtják, a különböző iskolák, de főleg a gimnáziumok és polgári iskolák tananyagának *rendszeres* és tárgyilagos közlése által lehetővé tenni, hogy kenyérkereső foglalkozásuk megzavarása nélkül, a téli hónapokban, az esti órákban szakképzett tanárok tanítása mellett, főbb vonásokban elérjék az általános műveltségnek azt a fokát, mely a XX-ik században minden egyéntől megkívánatik. Akik pedig for-

mai képesítést kívánnak, mint pl.: vasuti alkalmazottak, munkavezetők, pallérok stb. azok a tanfolyamok rendszeres hallgatása után a polgári iskola négy osztályából vizsgálatot tehetnek.

Ennélfogva a hallgatók két csoportra oszlanak. Először olyanokra, kik csak bizonyos szabadon választott tárgyak hallgatására iratkoznak be s másodsor olyanokra, kik a tanfolyamon előkészítést akarnak nyerni a polgári iskolában teendő magánvizsgákra. Ez utóbbiak az összes kötelező tárgyakat tanulják.

Ezen intézménynek országosan megalapított szervezete van. Hallgatója lehet minden 16 évet betöltött, magyarul író és olvasó egyén, ki magát ezen intézmény miniszterileg jóváhagyott házi-rendjének aláveti.

Az újvidéki kereskedő és iparos gimnázium jelenleg a megalapítás stádiumában van. Védnökei a város politikai és társadalmi notabilitásai; az elnökséget nagykereskedőink és iparosaink eliteje fogja képezni; igazgatója a főgimnázium igazgatója lesz; tanárai pedig a főgimnázium tanári karából kerülnek ki. Az anyagi eszközök megszerzésére az elnökség van hivatva, mely társadalmi uton, a gyártelepek, ipartestületek, kereskedelmi egyesületek és egyesek adományából, az állam, a város és a budapesti Uránia anyagi támogatása mellett fedezi a dologi kiadásokat, melyhez járulhat szükség esetén a hallgatók csekély havi 4 koronás tandíja.

A gimnázium tagja lesz a budapesti Urániai magyar tudományos egyesületnek, mint ilyen az előadáshoz szükséges vetíthető képeket és tankönyveket a központtól kapja.

E rövid ismertetés alapján felszólítjuk városunk kereskedőinek vezérét, az ipartestületek vezetőségét, a munkás egyesületek előljáróságát, hogy ezen nemes intézmény létesítésére hívják fel az érdekeltek figyelmét, annál inkább, mivel hallgatók csak mérsékelt számban vehetők fel s párhuzamos osztályok nyitása az első évben nehezen valósítható meg.

Reméljük, hogy gondolkodó kereskedőink, iparosaink és munkásaink megértik a társadalmi fejlődés javára munkálkodni vágyó törekvéseinket és saját jól felfogott érdekükben is minél többen keresik föl ezen intézményt.

Az előkészítő bizottság nevében

Kardos Miksa,
főgimnáziumi tanár.

N. Nemessányi Adél 25 éves igazgatói jubileuma.

Nov. 6-án ritka szép s minden részletében összhangzatos ünnepély folyt le a Récesei szálló nagytermében. N. Nemessányi Adél áll. polg. leányisk. igazgató tiszteletére, volt és jelenlegi tanítványai a tantestülettel egyetemben oly *fényes ünnepélyt* rendeztek, melyen az esős idő dacára városunk *színe-java* megjelent s a fellelte impozánsul megnyilatkozott ovációkkal nem is szűk iskolai, hanem *városi ünnepélylyé* fejlődött.

Az ünnepély lefolyásáról a következőkben számolunk be olvasó közönségünknek.

Az áll. polg. leányiskola épületén lengő nemzeti színű lobogó már kora reggel hirdette, hogy az iskolának ünnepe van. Az is volt: a *szeretet, a hála ünnepe*, mely fél 10 órakor már kezdetét vette. Az intézet diszlobogója alatt vonult fel a több mint 200 növendék. Nemcsak ünnepi öltözetük, de ragyogó, boldog arcocskák is mutatták, hogy ma nagy napjuk van. Hogy az a nap a hölgyek, a leányok ünnepe, azt első pillanatra látta, ki a Récesei vígadó nagy termébe lépett. A terem szép volt és ünnepélyes. *Virágdísz* az ünnepelt emelvénye körül. — A színpadon és az emelvényen szemben a legszebb virágok — *fiatal leányok*, iskolás kislányok fehér ruhás serege. A terem, a karzat telve *elegáns, szép hölgyekkel*, ünnepiesen öltözött férfakkal — midegyiknek az a vágya, hogy mint a levél a koszorúhoz, ő is hozzájáruljon az ünnepély teljének emeléséhez.

Miután *Bakonyi Hugó* az ünnepélyt a vendégek üdvözlésével 10 órakor megnyitotta, hölgybizottság ment az ünnepeltért, kit beléptekor *lelkes éljenzéssel* s a fehér ruhás növendékek precízül előadott, szép üdvözlő dallal fogadtak.

Egymásután következtek most a *szébbnél szébb ünnepi beszédek*. A tantestület részéről *Fizely Julia* urhölgy méltatta lendületes, tartalmas szavakban az ünnepelt nagy érdemeit. Beszédében kiterjeszkedett 25 éves igazgatói működésének minden nevezetesebb mozzanataira; nevezetesen, hogy mekkora buzgósággal s utánjárással eszközölte ki, hogy a szerény hajléku iskola 1894—5. évben az új, jelenlegi intézetbe költözhetett; mennyi *pedagógiai tapintattal* járt el, hogy a kezdetben 84 növendéssel bíró iskola *létszáma 270-re emelkedett* s 3 év óta mind a négy osztálya párhuzamos lett. Méltatta nagyarányú és kihatású, sokszor kezdeményező s uttörő *pedagógiai, irodalmi működését*. Létesítette a *3000 k.-ás iskolai segélyalapot*, a turista, a gazdasági és Gräff-alapot. A jelenlevők tehát — fejezte be hatásos beszédét — a *munka és szeretet ünnepét* ünneplik.

BOGDÁNY és **TÁRSA**

Budapest,
VI. Dalmok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezetékek, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

Az iskolai hatóság részéről a beteg gondnoksági elnök képviselőjében *Niedermayer Gyula* felső keresk. isk. igazgató köszöntötte s átadta a vall.- és közokt. ügyi miniszter, gr. *Apponyi Albert* elismerő leiratát, valamint a megyei kir. tanfelügyelő üdvözlő iratát. Ezek felolvasása után felemelkedett *Baranyai Gyula* miniszter. isk. látogató s üdvözölte az orsz. polg. isk. egyesület, valamint a csongrádi polgári isk. köre megbízásából. Ezután a volt növendékek nevében *Kovács Janka* urhölgy mondott meghatott szavakkal hálát és köszönetet, a szülők nevében pedig *Molnár Hugó* ref. lelkész tolmácsolta ezt a tőle megszokott ékesszólással igazán mély és tartalmas beszédben. Végül pedig átértzett szavakkal *Kardos Ignác* polg. fiu. isk. igazgató üdvözölte a testvérintézet nevében az ünnepeltet.

Hogy e napnak maradandó nyoma is legyen s az ünnepelt érdemeit megörökítsék, a volt növendékek 1000 kor.-nás alapítványt gyűjtöttek össze s azt az alapító levéllel együtt mint *Nemessányi Adél* alapítványt a fáradhatatlan elnöknője dr. *Szlezák Lajosné* nyújtotta át. Ugyancsak a volt növendékek nevében adott át *Berczeller Lipótné* egy remekmivű, zöld bőrkeretbe foglalt ezüst plakettet, a következő felirással: 1884—1909 N. Nemessányi Adél urnőnek hálájuk és tiszteletük jeléül volt növendékei.

A tantestület részéről *Hallerné M. Zsófia* nyújtott át egy aranytollat — mint az ünnepelt munkásságának jelképét. A jelenlegi növendékek nevében *Szlezák Erike* és *Dimovics Lyubica* egy művésziesen összeállított gyönyörű virágállvánnyal lepték meg.

Nem csoda, ha annyi kedves ováció, annyi szeretet és tisztelet megnyilvánulása látára az ünnepelt örömkönyvet hullatott s végül meghatottságtól remegő hangon mondott hálát és köszönetet ezen, az utolsó napokig előtte gondosan eltöltött szép emlékünnepeért. Az ünnepély fényét szerénységében áthárította magáról az ünneplőkre, az intézet fenntartójára és segítő társaira: a tantestületre.

Bizony, kevés szem lehetett száraz a zsufozásig megtelt teremben, mely megható szavának elhangzása után könnybe ne lábadt volna.

A fényesen sikerült ünnepély sorrendjét a növendékek himnuszzerű éneke zárta be. Utána a jelenlevők kicsinye-nagyja tolongott a szeretett ünnepelt felé, hogy vele kezét szoríthasson, hogy neki örömét kifejezhesse. Kedves jelenet volt az is: hogyan igyekeztek a legtöbben egy-egy levélkét a terem diszéből magukhoz ragadni a nap emlékéül — bizonyossága annak, hogy nem muló, külfény csillogása volt ez ünnep.

Este társasvacsora fejezte be az ünnepnapot, ugyancsak a Récsi vígadóban. Sajnos, hogy a kellemetlen igazi novemberi eső többeket visszatartott az eljövételtől, de még így is csaknem 100 személy ülte körül az igazán izlésesen elrendezett és diszített asztalokat.

A szónokok között Dr. *Demetrovits Vladimir*, városunk polgármestere, majd *Bakonyi Hugó*, *Berczeller Lipót*, *Baranyai Gyula* és *Boross Mihály* köszöntötték fel az ünnepeltet, kinek nevében *Ugray Lajos*, a jubiléumnak közeli rokona válaszolt az üdvözlő beszédekre.

A kifogástalanul föltálat vacsora után cigányzene hangjai mellett éjjelutáni maradt együtt a kedélyesen mulató társaság.

Nem volna teljes az ünnep leírása, ha meg nem emlitenék az ország minden részéből, sőt külföldről is érkezett, összesen 80 sürgönyt és számos üdvözlő levelet, utóbbiak közül mélt. *Sévics Mitrofan* gör. kel. szerb

püspök, az orsz. polg. isk. egyesület, a helyb. izr. iskola stb. leveleit.

Igy mult el az a kedves, annyiak által várt örömnapp. De megmaradt az emléke buzdításul, hogy a legszerényebb munkás néha még akarata ellenére is, megleli jutalmát.

Nemcsak lelkiismerete megnyugtató szavában, de a hála és szeretet spontán nyilvános megnyilatkozásában is. N. Nemessányi Adél is azok közé a munkások közé tartozik, kik ifjúságukat, egészségüket és egész életüket a munkának szentelik, de a nyilvános elismerést nem keresik, hanem az előtt, ha csak lehet, kitérnek.

Igy történhetett meg, hogy sokan talán ma tudták csak meg, hogy Nemessányi Adél neve a polg. leányiskola ügyének terén országos hírű és szinte fogalomná vált, hogy szerény visszavonultsága mellett, mily munkás életet él, mennyire gyengéd és szerető szív lakozik benne.

Adja Isten, hogy ezt az áldásos munkálkodását városunk, társadalmunk s hazánk javára még soká, nagyon soká végezhesse.

Garpent tua poma nepotes! B.

HIREK.

Főispánunk Makón. Jól eső örömmel konstatáljuk, hogy az orsz. függetlenségi pártnak e hó 7-én Makón — Justh Gyula képviselőházi elnök beszámolója alkalmával aratott diadalában gróf Teleki Arvéd orsz. képviselőnk mellett Dr. Balla Aladár főispánunk is személyesen résztvett. Azon kevésszámú főispánok közé tartozik ő méltósága első sorban, aki nem pusztán főispáni hivataloskodásának szűk terére szorítkozik, de az ország, a magyar nemzet jövő sorsának és gazdasági, függetlenségi kialakulásának irányításában is tevékeny, számottevő cselekvő részt vesz.

Dr. Demetrovits Vladimir polgármestert e hó 8-án nagyszámú barátai, ismerősei és tisztelői keresték fel otthonában, hogy névünnepe alkalmából üdvözöljék. A tanács tagjai s a rendőrkapitányság teljes számban jelentek meg s nevükben Profuma Béla alpolgármester mondotta a szeretet és ragaszkodás melegétől áthatott szép üdvözlőt.

Tea-estély. Az I. Ujvidéki Nőegylet vasárnapi ötórás teája jól sikerült. Szerettünk volna még több közönséget ott látni, hiszen sokan előkelő polgártársaink közül, akik joggal megjelenhetek volna, egyszerűen távollétükkel tündökölték, de nem kutatjuk távollétük okát, megállapíthatjuk, hogy az estélyen jó kedv uralkodott és hogy a fiatalság Terpsichorének a kora reggeli órákig hódolt. Megszoktuk már a nőegyleti mulatságoktól, hogy azok a legmesszebb menő igényeket is kielégítik. Igazán csak csodálnunk kell az egylet elnökségének, Piukovich Ferencné erejét, aki fáradságot nem ismerő önfeláldozással működik a humanitárius intézmény élén és aki most is a rendezés lelke volt. Mellette működött az urleányok szép felszolgáló serege. Csinos látvány volt, a mint ezek az ifjú s életerőtől duzzadó hölgyek vállvetett munkálkodásukkal iparkodtak a közönség elé tálalni az izletes teát, a kitűnő sandwicheket és a remeknél remekb sűteményeket. Fáradozásuk sikerült és megérdemlik ezért, hogy ide iktassuk neveiket. A teaestélyen felszolgáló urleányok a következők voltak: Bakay Margit, Csarsch Mariska, Findeisen Kató, Farkas Jolán és Esztike, Kovács Janka, Kiss Ilonka, Hajdu Mariska, Léh Leonka, Niedermayer Viruska, Lovrekovich Karolin és Mariska, Pálmai Erzsike, Rohonyi Sarolta és Valika, Rátvay Mariska,

Schneider Blanka és Irénke, Skuteczky Lilly, Urbán Gizi és Czibur Mariska. A választmányi tagok közül kiváló buzgólkodást fejtettek ki: Csarsch Dezsóné, özv. Korény-Scheck Vincenő, Teubner Jánosné, Kovács Jánosné, Winkle Istváné, Dietzgen Imréné, Stuchlik Ferencné, Niedermayer Gyuláné, Birly Józsefné. A rendezésben tevékeny részt vett ezenfelül Dr. Piukovich Sándor, az egyesület buzgó titkára.

Nimródok jubileuma. Az ujvidéki vadásztársaság e hó 6-án ülte meg fenállása 25. évfordulóját, mely alkalmából délután a rossz, esős idő dacára is élénken látogatott golyó-*lövészet* tartatott a lövöldében. A kitűzött díjakat — vadász-szerelvények — legtöbb találó lövésért a társaság fiatal tagjai: I. Polit István, II. Richter, III. Strommer Richárd kapták. — Este az Erzsébet nagytermében, mely vadász-jelvényekkel, agancsokkal, lombfüzerekkel diszítve, nemcsak a régi és újabb kipróbált és növendék Nimródokat, de nagyszámú vadászbarátokat és a társadalmi élet sok előkelőit s a vidékről is nem egy vendéget, köztük Kleiszner futaki urad. jószágigazgatót, Kugler Béla, Dobzsinszky közs. jegyzőket látta együtt, társasvacsora következett. A vadászok társas összejövetelein elmaradhatlan jáger-latein, bármennyire lestük, alig jutott szóhoz, helyét a sűrű felköszöntők végtelen hosszú sora foglalta el: kezdve Kugler Ede elnöktől, aki elnöki és házigazdai tisztének derekasan megfelelt, majd minden második ember mondott 1—2 dikciót. A szólási kedvet, a teremben éjjel utániig uralgott kedélyességet, vigaságot a kiválóan izletes menü és Schwarz Lipót adományozta kitűnő ó-rizlingi keltette és hatványozta. Tüntetésszerű meleg ovációban részesült Dr. Demetrovits polgármester, midőn későn bár, Nemessányi jubileumi banketjéről, szintén megjelent. Kugler elnök mellett Herzog Pista, Deutsch Kálmán és Strommer Lipót buzgólkodtak a rendezés és az est sikere körül. A siker teljes volt s úgy a jubiláló vadászok, mint vendégeik meg lehettek, meg voltak elégedve. A régi 25 év előtti időket láttuk feléledni, mikor a még kevéssel előbb alakult vadásztársaság volt Ujvidéken a kedélyes társas életnek összeforrasztó gócpontja, mely a távoli vidéken is ismertté, kedvelté lőn. Kívánjuk, hogy az imént jubilált vadásztársaság a jövőben is prosperáljon s a vadállományt gondozva, ápolva, nemes sportját akkép üzze, hogy a vadászbarátoknak is jusson, maradjon belőle!

Temetői gyűjtés. Tudvalevőleg a „József főherceg szanatórium egyesület” javára az idén is volt Mindenszentek ünnepén és Halottak napján gyűjtés. A gyűjtést rendező helybeli bizottság élén fáradhatatlan tevékenységgel munkálkodott a siker érdekében Piukovich Ferencné. Mellette működtek még: Dr. Horváth Gézáné, Birly Józsefné, Niedermayer Gyuláné, Orbán Ignácné urasszonyok és Farkas Jolán, Findeisen Kató, Hajdu Maca, Kovács Janka, Kiss Ilonka, Léh Leonka, Skuteczky Lilly. A bizottságtól vett hivatalos értesítés alapján a belvárosi róm. kath. templomban a gyűjtés eredménye volt 68 korona 15 fillér, a temetőben 14 korona 56 fillér. Összesen befolyt tehát 82 korona 71 fillér. Az adakozóknak ezutóm mond köszönetet a helyi bizottság elnöksége.

Az ártézi fürdő vize rádiumtartalmu. *Benedikt Vilmos dr.* a dus rádiumtartalmu gasteini fürdő orvosa, — mint lapunk más helyén megírjuk, — eleget tett az ujvidéki orvosok azon kívánságának és a nála levő csatlakozó készülékkel kedden megvizsgálta az ujvidéki ártézi fürdő vizet és a vizet rádiumtartalmunak találta. Vegyelemzéséről és

vizsgálata irásban fog hogy az új nek gyógyh ember áldja orvosi körö vegyelemzés vissza fogu

A gyerdekén cím kiegészítésé k. a nevet Józsefné ur dozását illet

Tűz. E tűz ütött ki udvarán lev kivonult tű véve nagyo

Robban déki villam séges nagy 8-án érkeze 32 éves fő olajtartályo majdnem él eljársáért.

— a munk épület pinc az ott elhel tartályokat gázok robb megtöltött szétromboló sebeket szer elterjedt a v sültről, sőt szerencsére megsebesül kórházba sz körülbelül 3

Előadá dr., a világ este városu termébe hi saság gyá mutatta be adást tart orvosok ne emanációró örömmel é szülék a v va, miálta fűrdökurát felvette s gálna meg hires ártéz hívásnak e ről fentebb

Uj me T. Társasá kezdve Ujv fen a hely ezentul is a hajó, m e. 8:45 és

Halál e hó 7-én után, tifus nagy és él **Uj da** ciális egye ális dalár Karnagya

Katal mint mind rendez a november

vizsgálata eredményéről hiteles adatokkal írásban fog beszámolni. Már maga az a tény, hogy az ujvidéki *drézi fürdő* vize, — melynek gyógyhatását ezer és ezer meggyógyult ember áldja, — *rádiumentartalmu*, hivatva van orvosi körökben *feltűnést* kelteni. Amikor a vegyelemzés a kezünkben lesz, részletesen vissza fogunk erre a kérdésre térni.

A gyermekjátékszerek készítése Ujvidéken cím alatt mult számban hozott hírnök kiegészítéséül, illetőleg pótlásául Kohn Fáni k. a. nevet iktatjuk Jeszenszky Jolán és Haller Józsefné urhölgyeké mellé, mert *hármuk* fáradozását illeti az Ujvidék városra háruló dicsőség.

Tűz. E hó 7-én, vasárnap este 8 órakor tűz ütött ki az Andrássy u. Walter-féle ház udvarán levő fáskamarában, melyet a nyomban kivonult tűzoltók csakhamar elfojtottak, elejét véve nagyobb veszedelemnek.

Robbanás a villamos gyárban. Az ujvidéki villamos gyár üzembe helyezésére szükséges nagyobb mennyiségű nyers olaj e hó 8-án érkezett meg vasuton és Szyka Rezső 32 éves főgépész az esti órákban a nyers olajtartályok töltögetése körül foglalatokodva, majdnem életével fizetett nem eléggé óvatos eljárásáért. Ugyanis midőn az e célra külön — a munkaház és gépház között létesített — épület pincéjébe égő gyertyával lement, hogy az ott elhelyezett s részben már megtöltött tartályokat megvizsgálja, az ott kifejlődött gázok robbanást idéztek elő, amelytől az egyik megtöltött tartály megsérült, az épület teteje szétrombolódott, a főgépész pedig súlyos égési sebeket szenvedett. A robbanás híre csakhamar elterjedt a városban s eleinte 4—5 súlyos sebesültről, sőt halottakról is beszélt a fáma, de szerencsére emberéletben nem esett kár. A megsebesült főgépészt mentőkocsin azonnal a kórházba szállították. Az okozott anyagi kár körülbelül 3—4000 kor.

Előadás a rádiumról. *Benedikt Vilmos dr.*, a világhírű gasteini fürdő orvosa hétfőn este városunk orvosait a város háza kis tanácstermébe hívta egybe és nekik a *radiogen-társaság* gyártmányát: a radiogen készüléket mutatta be, egyben nagyon tanulságos előadást tartott a *rádiium* gyógymódokról. Az orvosok neves kartársuk előadását a *rádiium emanációról* nagy figyelemmel hallgatták és örömmel értesültek, hogy ilyen *radiogen készülek a városi ártézi fürdőben fel* lesz állítva, miáltal a fürdőben *radiogen ivó- és fürdőkúrát* lehet majd használni. Több orvos felvetette az eszmét, hogy *Benedikt dr.* vizsgálná meg a gyógyhatásáról messze vidéken híres ártézi fürdők vizét. *Benedikt dr.* a felhívásnak eleget tett és a vizsgálat eredményéről fentebb számoltunk be.

Uj menetrend. A D.G.T. a Magyar F. és T. Társasággal egyezsége lépett s e hó 14-től kezdve Ujvidék-Vukovár között felváltva tartja fenn a helyi szolgálatot. Ujvidékről naponként ezentul is r. 4:30 és déli 12:10 órakor indul a hajó, míg Vukováról-Ujvidékre érkezik d. e. 8:45 és este 6:45 órhkor.

Halálozás. Weinfeld szül. Kohn Johanna e hó 7-én 43 éves korában rövid betegség után, tifuszban meghalt. Temetése e hó 9-én nagy és élénk részvét mellett ment végbe.

Uj dalárda. Az ujvidéki keresztény szociális egyesület kebelében „Keresztény szociális dalárda” alakult. Tagjainak száma 20. Karnagya Szirmai György.

Katalin-bál. A polg. céllövészegyesület, mint minden évben, az idén is Katalin-bált rendez a lövölde helyiségeiben, még pedig november 21-én.

Esküvő. Városh. (Weninger) Mihály tisztakálmánfalvai jegyző e hó 9-én vezette oltárhoz Ujvidéken Bácskai szül. Fauszt Paula urhölgyet. A nagy népszerűségnek és közkedveltségnek örvendő jegyzőt és ifju nejét ez alkalomból a község előljárósága és lakossága — apraja és nagyja — ünnepélyesen, mozsarazással és üdvözlő beszédekkel fogadták.

Az ujvidéki varrónők szakosportja jövő vasárnap, nov. 14-én az ujonan alakult ker. szocialis dalárda közreműködése mellett, élőképkel, énekkel, táncsal és katonazenével egybekötött *Katalin-bált* rendez az Erzsébet szálloda disztermében. Személyjegy 1 k., családjegy 2-40 k.

Diszes esküvő. Dungyerszky Szevő szenttamási nagybirtokos fia: Dungyerszky Iván cs. és kir. kapitány mult héten tartotta esküvőjét Sátoraljaújhelyen Barthos Ilonka urleánnyal.

A „Virágos Szabadka”. A szabadkai urleányok elhatározták, hogy a virágkultusz érdekében a szegedi kertész-szövetkezettel együtt e hó 13. 14-én Szabadkán krizantémum-kiállítást, 13-án pedig a Casinóban estélyt rendeznek. Együttal megalakították a „Virágos Szabadka” hölgybizottságot, amely széleskörű mozgalmat fog indítani az erkély- és ablakdiszítés meghonosítása érdekében.

Kivándorlás a Bácskából. Vármegyénk területéről az elmúlt október havában 303-an váltottak utlevelet, még pedig Amerikába 196, Németországba 22, Szerbiába 57, Európára 16, Ázsiába 4, Törökországba 2, Bajorországba 2, Palesztinába 4. Folyamatban van ezeken kívül még 17 utlevél kiállítása, 38 kérvényt pedig visszautasítottak.

Ellopott és visszaadott 3000 korona. Róheim Zsigmond zombori vállalkozótól 2 hét előtt az íróasztalán levő mappájából ismeretlen tettes 3000 koronát lopott el. A megindult vizsgálat semmi pozitív nyomot nem talált. Annál különösebb az, hogy a napokban valaki az ellopott pénzt hiány nélkül az ablakon keresztül egy levélborítékban visszadobta.

Visszaélések a zombori pénzügyigazgatóságnál. A zombori pénzügyigazgató Tenusz Tivadar zombori kir. pénzügyigazgatósági irodavezető ellen súlyos visszaélések miatt fegyelmi eljárást indított, melyet a pénzügyigazgató személyesen vezet.

Az osztrák cigarettapapír ellen. A pénzügyminiszter a napokban resdkivül érdekes és nagy horderejű rendeletet küldött a zombori pénzügyigazgatósághoz. E rendeletben a miniszter felhívja a pénzügyigazgatóságot: utasítsa közegeit, hogy azok járják sorba a trafik-joggal bíró üzleteket és az ott található osztrák szivarokat.

L á z

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió biztosan kipróbált szer.

2—5

An Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, a kik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

varkahüvelyekről és cigarettapapírokról készítenek pontos statisztikát. Továbbá figyelmeztessék a dohányárosokat arra, hogy ezentul — a mostani készlet kiárusítása után — az osztrák gyártmányu mindennemű szivarok papírokról árusítása tilos. Aki ezen rendelet ellen — mely csak néhány hónap mulva lép érvénybe — vét, attól a trafikjogot megvonják. Ennek kapcsán érdekes megemlíteni, hogy a hivatalos statisztika szerint Magyarországon évente több mint 20 millió kor. értékű cigarettahüvelyt és papírost importálnak, nem számítva a többi külföldi cégeknek szintén néhány millió értékű gyártmányait. E rendelet egyébiránt a magyar gyárosok nehéz helyzetén kíván könnyíteni, akik nem rég küldöttségileg tisztelve a pénzügyminiszternél, elpanaszolták nehéz sorsukat és bajukra orvoslást kértek.

Naponta érkező csemege ujdonságok óriási választéka *Wagner* csemege-üzletében Ujvidék.

Nyilt-tér.

Az ember félhet és aggodhatik.

ha arra gondol, mennyi veszedelem környékezi az iskola közvetítésével a gyermekeket. Bármilyen az idő, korán el kell menniük. Az iskolatér pedig mindig nagyon is át van fűtve és rövid szünetekben a gyermekek többnyire meleg felsőruha nélkül az udvarra mennek. A gyors hőmérsékletváltozásnak nagyon káros hatása kell, hogy legyen az egészségre. Azért fogadjon meg a tanácsot: adjon a gyermekeknek mielőtt az utra szódéni ásványpasztillát, de csak *Fay-féle* valódit. Kettő minden utra, egy minden szünetre elegendő, hogy minden veszedelmet könnyen legyőzzünk. *Fay* valódi szódénijét, egy skatulyával 1 korona 25 fillérért megvehetni minden gyógyszerárban, drogériában és ásványvizkereskedésben.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarországra: *W. Th. Guntzert*, cs. és kir. udvari szállító Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felelős szerkesztő: *Pap Sándor*.
Laptulajdonos: *Balla Árpád*.
Igazgató: *Zanbauer Ágoston*.

Hirdetések.

Csak akkor valódi, ha a háromszögletű palack alábbi sávval (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van ellátva.

WILHELM MAAGER'S
DORSCH
Lebertran

Eddigélé felümulhatlan!!!

W. Maager
valódi tisztított

DORSCH

CSUKAMÁJOLAJA
(törvényileg védett felszerelés)

sárga üvege . . . . 2.—
feher . . . . . 3.—

Wilhelm Maagertől
Wien-ben.

1869 óta Ausztria-Magyarországon általában bevezetve.

Tanár és orvos urak részéről előszeretettel rendelve.

Kapható a legtöbb gyógytárban és drogeriában.

Főraktár és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. Maager, Wien.
III/3. Heumarkt, 3.
Utánzatok bíróság hűntetnek.

Matkovits

szobafestő

és mázoló

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Ház eladás.

A temerini-utcában 17. sz. a. lévő Raab-
stern-féle ház szabad közből eladó.

Weinfeld Fülöp József
Ujvidék.

Hirdetmény!

Van szerencsém a tisztelt közönség tudomására adni, hogy november hó 1-én átvettem az Erzsébet vendéglőnél a sörcsarnokot, amelyben a t. közönséget kitűnő ételek- és italokkal fogom kiszolgálni. Tisztelettel
2—2 Fejős Márton.

8691/tkvi 1909. szám.

Póthirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, miszerint az

ujvidéki I. magyar előlegezési egylet végrehajtónak Kerekes Lajos pancsovai lakos végrehajtást szenvedő elleni 4245 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 8327/909 sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben az ujvidéki 848. sz. betétben A. I. 1—2. sorsz. a. foglalt 2131. és 2132. hrsz. jószágtestből Kerekes Lajost illető 1/2 részére a kir. törvényszék árverési termében 3618 kor. 50 fill. kikiáltási árban 1909. évi november hó 27. napjának délutáni 3 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t.-cz. 167. § a alapján végrehajtató érdekében is 1790 kor. tőkekövetelése s járuléka kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Ujvidéken, 1909. évi okt. hó 23-án.
Azujvidéki kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság.

Vékey,

kir. trszéki bíró.

8692/tkv. 1909. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Findeisen Gusztáv végrehajtónak Kerekes Klára pancsovai lakos végrehajtást szenvedő elleni 1790 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. te. 144. alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. tszék, mint tkvi hatóság területén levő az ujvidéki 848. sz. betétben A. I. 1—2 sorsz. a. foglalt 2131 és 2132. hr. 21 öi. sz. jószágtestből Kerekes Klárát illető 1/3 részre az árverés 3618 kor. 50 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi november hó 27-ik napjának d. u. 3 órakor az ujvidéki kir.

törvényszék, mint telekkönyvi hatóság ár-
verési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár 2/3-án alul el-
adatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 361 kor. 85 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. k. igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék, 1909. október hó 23-én.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság.

Vékey,

kir. törvényszéki bíró.

SZULTÁN FORRÁS

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetétel következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgykő-
és hólyagbajok eseteiben, valamint
cukorbetegségeknel, csúzos bántal-
maknál; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutus bajainak gyógyítására

Kezelőintézet: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Mint főelárusító
csakis eredeti
árban árusítok
sorsjegyeket.

HUZÁS MÁR
NOVEMBER HÓ 18. és 20-án
KEZDŐDIK!

HUZÁS MÁR
NOVEMBER HÓ 18. és 20-án
KEZDŐDIK!

A hivatalos nyeremény-
jegyzéket minden felszó-
lítás nélkül is, a huzás
után azonnal megküldöm.

HA
kevés pénzzel
nagy
nyereményhez
akar jutni,
vásároljon
VIG
bankháznál
Sorsjegyet!
9—12

VIG VILMOS BANKHÁZA

A MAGY. KIR. SZABADALMAZOTT OSZTÁLYSORSJÁTÉK
FŐELÁRUSÍTÓJA

UJVIDÉK, KOSSUTH LAJOS-UTCA 50. SZÁM.

TELEFON: 149.

TELEFON: 149.

Árak: $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{1}$
k. 1'50 k. 3'— k. 6'— k. 12'—

HA
kevés pénzzel
nagy
nyereményhez
akar jutni,
vásároljon
VIG
bankháznál
Sorsjegyet!

A megrendeléseket
kérem azonnal feladni,
mert röviddel a huzás
előtt sorsjegyeim rend-
szerint már mind el-
vannak adva.

HUZÁS MÁR NOVEMBER HÓ 18. ÉS 20-án KEZDŐDIK.

NYEREMÉNYEK — A LEGNAGYOBB ÖSSZEGET IS — AZONNAL KIFIZETTETNEK.

Pontos, megbízható
és
Figyelmes
Elintézés.